N^RO 71

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 3. Września V. S. ROKU 1810.

S. PETERSBURG V. S. d. 24 sierpnia: Imperatorowa panuiąca szczęśliwie przybyła do Rygi. Obywatele tameczni zrobili składkę na wystawienie nowey szkoły dla płci żenskiey. J. J. Mość raczyła uzacnić fundusz ofiarą 1200 rubli i pozwoleniem ażeby nosił imie szkoły Elźbiety. Podobnąż summę J. J. Mość raczyła oddać do rąk Generał Superintendenta z tym postanowieniem, ażeby rozdał proszącym o iałmużnę po rozpatrzeniu prozb podanych.

PARYŻ d. 21 sierpnia. (: z Franc Monit: Zusch:) Monitor ogłosił pięć wyrokow Imperatora — Pierwszym cofniono pozwolenie używania lekarstw, które są taiemnicą przez ich wynalazcow i właścicieli nieodkrytą. Obowiązani są oni podać swoie recepty ministrowi wnętrznemu. Ten odda one pod rozwagę kommissii lekarskiey względem ich dobroci użyku i ceny. Po rozważeniu w tym sposobie zasługi lekarstw Imperator przeznaczy nadgrody dla wynalazcy, ażeby upowszechnić odkrycie, lub każe ministrowi weyśdź w układy z właścicielami tych recept, ażeby zezwolili na ogłoszenie — Drugim wyrokiem rozkazano ministro wi finansow wyiąć z cyrkulacyi monetę miedzianą. Trzeci dekret opisuie walor monet zagranicznych w porównaniu do francuzkich, podług którego maią bydź przyymowane w departamentach Renu i Belgium. Dukat waży 11 frankow i 42 setne, Karolin ze słońcem 23 franki i 70 setnych, złoty bawarski 98 set: złoty wirtemberski 90 set. Fryedrychsdor pruski 19 frankow 50 setnych, Reichstalar pruski 3 franki 50 setnych. złoty pruski 54 setnych — Czwartym wyrokiem ustanowione są trybunały polityczne pierwszego stopnia w Paryżu, Rzymie, Florencyi, Genui, Turynie, Bordeaux, Lionie, Marsselli, Nantes, i w Rouen. Piąty wyrok ustanawia radę morską przy ministerium morskim dla utrzymywania porządku rachunkow, organizacyi, zdobyczy, budowy i naprawy okrętow, kontraktow kupna, przewozu żywności, amunicyi towarow i. t. d. Graf Ganthaume mianowany członkiem tey rady.

Dzień wyiazdu Imperatora do Hollandyi ieszcze niepewny. Batawowie czynią wielkie przygotowania na przyięcie Napoleona. Po miastach przednieyszych formuią gwardye honorowe, i bramy tryumfalne stawiaią. M. Oudinot Xże Regio i Admirał de Vinter oglądali pilnie wszystkie fortyfikacye i szańce stanowiska portowego w Helder. Woysko francuzkie w Hollandyi stać maiące, wyrokiem do 9 regimentow zakreslone, wynosi głów 20000. Wszyscy żołnierze w koszarach stać będą. Woyska holl: wcielone będą do woyska fr: tak iak gwardya królewska do gwardyi Imperatorskiey. Z portow fr: dozwolony iest wywoz zboża do portow hol: za paręką, że nie gdzie indziey to zboże będzie przeniesione iak do Hollandyi. Papiery hol: ważą się w cenie, iuż podnosząc się w górę iuż na doł spadaiąc: wszakże więcey w górę idą. Pod bytność Imperatora w Amszterdamie 2 okręty liniowe będą spuszczone na wodę. W Antwerpii d. 15 sierpnia w rocznicę imienin Napoleona spuszczono okręt liniowy od dział 80. Spodziewaią się tam codzień widzieć Imperatora i zadziwić oczy Monarchy wielkiemi odmianami w zakładach do budowy okrętow. Nikt niepozna okolic Antwerpii, kto ią przed 2ma miesiącami widział.

Oyciec S. nieodmienia swoiego mieszkania w Sawonie. Król przeszły hiszp: Karol 4 bawi niedaleko Marselli. Xiążęta hiszpańscy w Valencai obchodzili rocznicę urodzin Napoleona. Ozdobieni orderami legii honorowey byli na nabożeństwie na paradzie woyska, na widowisku przeyścia mostu Lodi i na koncercie. Żołnierzom po 3 franki a podofficerom po 6 frankow rozdali — Z Wenecyi telegrafem doniesiono do Medyolanu o smierci Gubernatora tamecznego Gła Menou, Kładniemy tu życie tego wodza.

Urodził się z familii szlachetney w Tourraine. W pierwszych początkach rewolucyi wybrany posłem do stanow, pierwszy przeszedł na stronę rolnikow. R. 1789 w powszechney trwodze odważył się usprawiedliwiać Xcia Orleans. Obrany sekretarzem stanow powiedział długą mowę o organizacyi woyska. Proiekt konskrypcyi wszystkich obywateli bez wyiątku przez iego był wniesiony. R. 1790 należał do ogłoszenia sławney xięgi czerwoną zwaney. Na posiedzeniach zgromadzenia statecznie okazywał się nieprzyiacielem duchowieństw, u należnych dóbr oraz summ, i dla tego był wyznaczonym za kommisarza do przedaży tych funduszow na potrzebę narodu. On dał głos, że prawo zawierania pokoiu i woyny należy do narodu. On wniosł proiekt odmienienia Stanow na zgromadzenie narodowe. Roku 1791 uczynił kilka rapportow względem organizacyi woyska; na iego wniosek wydano wyrok uzbroienia gwardyi narodowey i odmiany chorągwi białey na trzy kolorową. Mówił ostro przeciwko ciotkom królewskim z powodu ich wyiazdu do Włoch. Na iego wniesienie przyłączono posiadłość papiezką Avignon do Francyi; o co potym był mocno obwiniony przez Jourdana. Roku 1792 z reprezentanta został wodzem: 10 sierpnia, w dzień upadku ostatniego, Ludwika 16 miał dowodztwo, części

woyska. Aże nie chwalił mordow i przelewu krwi obywatelskiey, został oskarżony o przychylność królowi, i z regestru kandydatow do ministerium woiennego wymazany. Usprawiedliwiał się przed zgromadzeniem ustnie i na piśmie. Roku 1793 mianowany wodzem naczelnym przeciwko Szuanom pobity w Vendei, i do ustępu przymuszony stracił dowodztwo i wielekroć był oskarżony i usprawiedliwiony. Roku 1795 odebrawszy komendę dywizyi, bronił konwencyi narodowey przeciwko Jakobinom, i za skutek pomyślny otrzymał w nadgrodzie zbroię i dowodztwo naczelne woyska wnętrznego. Póżniey w podobnych rozruchach zamiast oręża używał wymowy, chcąc oszczędzić krew niewinną. Z tąd był oskarżony o zdradę. Roku 1798 w maiu wśiadł na okręt i popłynął na wyprawę Egipską. Tam został muzułmanem, włożył zawoy, i przybrał imie Abdalha, uczęszczał do meczetow, i ożenił się z bogatą egipcyanką. Po oddaleniu się G. Bonaparte i zamordowaniu Klebera obiął komendę woyska wschodniego. Potwierdzony od konsula na tym urzędzie wprowadził nową administracyą i porządki, które ani podobały się woysku ani sprawiły dobrego skutku. Odrzucił posiłki ofiarowane przez Muradbeia przyiaciela fr, i ogłosił odezwę, że ani noga ang. nieuydzie, ieżeliby woysko tego narodu wylądowało. Wkrótce potym r. 1802 marca 1 G. Abercromby wysiadł na czele 16000 anglikow, i opanował twierdzę Abukir, Menou uderzył na nieprzyiacioł oszańcowanych w obozie rzymskim; trzykroć prowadził rycerstwo fr. do szturmu, trzykroć odparty straciwszy 2 wodzow ustępować i zamykać się w Alexandryi ze sczątkami woyska fr: musiał. Poległ też wodz ang; w tey bitwie. Następca iego G. Hutchinson opanował Kair i obległ Alexandryą. Po długiey i mężney obronie porózniwszy się z G. Regnier kapitulował i do Francyi powrócił. Pierwszy konsul wysłuchał oskarżonego, kazał policyi zebrać rozrzucone przez G. Regnier pisma przeciwko iemu i powiedział na pociechę te słowa „ Los woyny zawsze niepewny. Po nieszczęśliwey bitwie marca 21 walecznie broniłeś się w Alexandryi, i przez to przyłożyłeś się do pomyślnego skutku negocyacyi przedugodney w Londynie. Administracya iego znalazła pochwałę u ludzi rozumnych. Wiem wszystko co zaszło. Miałeś wielkie nieszczęścia, ale nic niestraciłeś z moiego szacunku. “ Potym zasiadł Menou w trybunacie; póżniey był Generał gubernatorem Piemontu. nakoniec Gubernatorem w Wenecyi, gdzie i życia dokonał. Z charakterem łagodnym pozyskał serca obywatelow. “

LONDYN d. 18 sierpnia. (z Fran, Hamb, Berlin, Zusch:) Przyszły urzędowe rapporta o czynnościach woysk naszych w Portugallii od G. Cravfurd i Lorda Wellington z główney kwatery w Alveyre d. 25 przysłane. D. 24 nieprzyiaciel, piszą on. w liczbie od 3 do 4 t. iazdy, z mocnym korpusem piechoty i wielką artyleryą postąpił przeciwko letkiey dywizyi Gła Cravfurd. Jazda nasza i brygada artyleryi, tudzież kapitan Ross z 4ma działami rozpoczęli walkę za zbliżeniem się nieprzyiaciela. Widząc rozwiiaiącą się przewyższaiącą siłę nieprzyiaciela, cofneliśmy się pod mury twierdzy. Piechota nasza stanęła z prawey strony nad rzeką Coa w stanowisku wprawdzie niewygodném lecz konieczném dla zasłonienia wąwozow i mostu, kędy uchodziła iazda i artylerya. Po ustępie tych oddziałow cofneła się piechota w porządku, iaki tylko mógł bydź zachowany na placu nierównym. Utrzymywaliśmy szańce przedmostowe póty, póki woyska nieuszykowały się do boiu za rzeką Coa. Broniliśmy mostow z naywiększą dzielnością; ztąd regimenta 43 i 95 wiele ucierpiały. o południu ustał ogień; z rana pociągneliśmy do Carvesthal. W tey bitwie straciliśmy 1 podpułkownika, 1 kapitana, 2 porucznikow, 25 szeręgowych którzy polegli. Dziesięciu officerow, 174 szeregowych ranionych, porucznik i 82 żołnierzy obłąkanych. Regiment port. strzelcow dobrze sprawił się w tem spotkaniu.

Pośiłki nasze idą iedne po drugich do Lizbony. Już tam przybył regiment 7my piechoty z Halifax wysłany. W krótce popłyną do tegoż przeznaczenia legion niemiecki Xcia Brunswickiego Oels i regiment 23ci piechoty ang: G. Hill stoiący na prawym skrzydle przyłączył się do Lorda Wellington. G. Regnier dowodzący 2gim korpusem woysk fr: przeprawił się w Alcantara przez Tagus dla połączenia się z M. Masseną. Doniesienia z Portugallii przysłane okazuią, że wkrótce tam spodziewaią się wielkiey i generalney bitwy między 2ma woyskami do siebie zbliżonemi.

Między Portugallią a Algerem umówiony pokoy podpisał Casa Maior w Algerze. Z Tzanger sprowadziliśmy do Cadix 140 wołow. P. Browal wysłany od Junty do Sycylii dla sprowadzenia Xcia Orleans ozdobiony został od Ferdynanda 4 orderem Sycyliyskim. Z Vera Cruz przyszła odpowiedź, iż pieniądze niebędą dostarczone Juncie: obywatele więc w Cadix zrobili składkę na opędzenie wydatkow koniecznych. Na wyspie Leon odkryto zrzódło wody czystey do picia, którey, mieszkáńcy i osada barzo potrzebowali. G. Lascy dowodzi pod Gibraltarem w obozie S. Rocha. Z iego woyska zbiegło dwuch officerow do francuzow. oni odkryli cały plan czynności w górach Ronda, i dla tego nasza wyprawa nieudałasię.

HAMBURG d. 29 sier: Dla dopełnienia gazety kładniemy biografią X. Pontecorvo Bernadote urodził 1763 w prowincyi Bearn w mieście Pau. Przed rewolucyą w regimencie królewskim morskim był serżantem; lecz prędko wyniosł się przez męztwo i talenta. W czasie rewolucyi służył pod G. Kleber i został Generałem dywizyi. W tym stopniu roku 1794 był na pamiętney bitwie pod Fleurus. R. 1795 wiele przyłożył się do przeprawy francuzow przez Ren pod Neuvid, przedarł się do Norymbergi, lecz z Jourdanem ustępować musiał. R. 1796 na kampanii włoskiey dystyngwował się, przez zdobycie Palmanova. Lamma, Carpenato i. t. d. On był wysłany do Dyrektoryatu z chorągwiami, po bitwie Rivoli pod Peschiora zdobytemi. R. 1797 był mianowany komendantem Marselli, lecz wolał powrócić do swoiey dywizyi. R. 1798 był ministrem w Wiedniu. R. 1798 ożenił się z Panną Clary córką iednego kupca Marselskiego siostrą teraznieyszey królowey hiszp. R. 1799 dowodził

woyskiem odwodowym nad Renem i Filipsburga bombardował. Tegoż roku został ministrem woiennym, i mimo nieszczęśliwych czasow dobry porządek w prowadzić potrafił. Z powodu rozdwoienia dyrektoryatu opuścił ministerium. Po rewolucyi wynoszącey G. Bonaparte na stopień 1go konsula został radzcą stanu, a potym naczelnym wodzem zachodniego woyska. Rozgromił szczątki szuanow i odparł lądujących anglikow w Quiberon. R. 1800 złożył komendę dla słabości zdrowia. Przy wyniesieniu konsula na stopień Imperatora został Marszałkiem państwa. R. 1804 został wodzem woyska hannowerskiego i szefem 8mego hufcu legii honorowey. R. 1805 był obrany kandydatem do Senatu i ozdobiony orderami pruskiemi orła czarnego i czerwonego. R. 1805 pod koniec wrzesnia wyciągnol z Hannoweru, złączył się z Bawarczykami pod Wirtzburgiem; obszedł austryakow i wiele przyłożył się do zwycięztwa pod Ulm. Pociągnoł potym pod Wiedeń i d. 2 grudnia na polach Morawii czynnie działał. R. 1806 marca 31 Xciem Pontecorvo mianowany. Po wybuchnieniu woyny pr uskiey na czele 1go korpusu zagaił kampanią zwycięztwem pod Saalfeld. Walczył pod Jena, ścigał G. Blucher, zdobył szturmem Libekę,i wzioł w niewolą cały korpus prusakow. Tamże uwięził regiment szwedów P. Merner dobrze obsedł się z ieńcami. Potym 1807 pospieszył do Prus dawnych i walczył pod Mohrungen. Po zawartym pokoiu w Tylży obioł dowodztwo woysk hiszp, holl, i francuz: koło Hamburga zgromadzonych. R. 1808 z tym woyskiem poszedł do Jutlandyi i Fionii. R. 1809 w czasie woyny austr: dowodził korpusem Sasow i wiele działał w bitwie pod Wagran. Ztąd po wylądowaniu anglikow na Walcheren, poiechał do Flandryi, uorganizował gwardye i wszystko urządził z taką prędkością, że anglicy zrzec się musieli proiektu zdobycia flotty Antwierpskiey. R. 1810 w sierpniu przyiechał do Paźyża, i tam u dworu Napoleona dotąd bawił. Bez pompy i dumy, nieinteressowany, przyiaciel ludzkości, wyznania protestanskiego. Ma syna 11stoletniego.

Ogłoszono w Sztokolmie wyrok postępiący Leybmedyka Rossi. Okazało się, że za pierwszą wiadomością o słabości Królewicza Xcia Karola Augusta, Rossi odebrał rozkaz udania się w drogę i mienia troskliwey pieczy o zdrowie królewicza, że wyiechał ze Sztokolmu; że 18 maia przybył do Karlskrony, i Xciu towarzyszył; że był świadkiem niebezpieczeństwa raz appoplexyi, drugi raz pomieszania, że iednak nieprzedsięwzioł środkow przyzwoitych, iak powinność nakazywała; że po smierci Xcia d. 28 nieczekaiąc rozkazow Królewskich a nawet przeciwko uwagom wielu przytomnych, bez należytey ostróżności, zamiast zachowania w całości ciała Królewicza sposobami nayłatwieyszemi, zrobił rozbior ciała we 24 godzinach wezwawszy do pomocy 5 lekarzy z Lund, że przytym zaniedbał bardzo wielu ostróżności prawnych; że mianowicie niezachował we wnątrz znalezionych pokarmow, tak ważnych w rozbiorze chemicznym, owszem iak sam wyznaie stracił zebrane wnętrze, przez co zniszczył wielki dowod względem przyczyn zgonu, które dostatecznie mogłyby obiasnić podeyrzenie i wieści rozsiane. Gdy więc Rossi przestąpił granice swoiego urzędu, i dał dowody swoiey niedbałości i niedoskonałości, przeto osądzony na utratę urzędu i pensyi, a z powodu obowiązkow dla publiczności, na wygnanie.

Król pruski wprowadza systemmat wielkiey oszczędności. Dla zmnieyszenia wydatkow na woysko, regimenta uwalniaią czasowie część trzecią żołnierzy do domu, a ci którzy lat 10 wysłużyli na zawsze będą wolni od służby dla doprowadzenia regimentow do 2ch części. Regmenta iazdy zamiast 800 koni liczą tylko 400. Popisy iesienne zamiast 6 tygodni trwać będą tylko trzy tygodnie i to po cyrkułach nie zgromadzaiąc się do głównego obozu—W portach Brmen Libece i Hamburgu ogłoszono że są pozwolenia do żeglugi z towarami północnemi do budowy okrętow służącemi do portow fr: z obowiązkiem ładowania okrętow na powrót winami fr: i gorzałkami — Król saski trochę chory w Pilnitz—Graf Gottorp znayduie się w Herrenth—Mról bawarski w krótce obeymuie Inviertel i Saltzburg. Królewicza zaszlubiny z Xczką Hillburghausen nastąpią d. 14 grudnia—W. Xże Wirtzburski otrzymaSchweinfurt—Na dworze wiedeńskim oczekuią przybycia dostoyney osoby woyskowey fr: Rada tayna częste odbywa posiedzenia, na których znayduie się Poseł fr. Dla ulgi skarbu większa część kompanii woysk liniowych będzie urlopowana. Milicya corok cwiczyć się w obrótach obowiązana. Officerowie regimentow zniesiocych przy niey mieć będą swoie mieysca.

MEDYOLAN d. 15 sierpnia· (: z Frankf: Baren, Hamb :) Minister fr: w Stambule Latour Maubourg protestował się przeciwko kapitanowi Baszy, nawet zaniosł skargę do Kaymakana. iż on oberznąć kazał uszy iednemu Sklawonczykowi będącemu pod opieką fr za to iż niechciał w pewnym sposobie porozumieć się kiedy on wychodził z flottą na morze— Między Imperatorem królem włoskim a królem neapolitańskim d. 7 kwietnia w Paryżu podpisany został traktat, przez który zastrzeżono poddanym obudwuch królestw zupełną wolność rządzenia się podług upodobania swoią własnością, przenoszenia się i mieszkania w iednem państwie lub drugim—Królowa neap: powróciła do Neapolu—Minister Fouché naiowszy statek w Livorno puścił się na morze; iak mówią w zamiarze udania się do Neapolu albo wyspy Elby—Anglicy z Montenagrniami przedsiebiorą opanować Cattaro.

WARSZAWA d. 1 września. (z War: Poznań :) Dla wyobrażenia składu rządu sądowego Xięstwa tego, kładniemy o tym treść z mowy mianey d· 15 sierpnia w Krakowie przez ministra sprawiedlwości. W każdey parafii czyli okręgu pełniący obowiązki duchowne parafialne sprawuie razem powinność urzędnikow stanu cywilnego zapisuiąc w xięgach numerowych i od sędziego pokoiu znaczonych urodzenie szlubne związki i zgon każdego iakiegobykolwiek był wyznania.

Te xięgi są we wszystkich sprawach dowodem urodzenia, małżeństwa, i śmierci. Rodzicice niepodaiący dziecięcia do tych xięg, naraźaią go na niebezpieczeństwo utraty praw swo-

ich. Co rok te xięgi przenoszą się do Sądu pokoiu, a kopie ich urzędowe zostaią w gminach dla łatwego wyciągu—

W każdym powiecie iest dwuch pisarzow czyli notariuszow zawiaduiących aktami, przed któremi strony zawieraią wszelkie dobrowolne umowy przedaży zastawy pożyczki i. t. d. Przed niemi robią się plenipotencyie, licytacye, spisanie pozostałości po zmarłych. W ich ręku umieraiący składa testament lub ich do zaświadczenia prosi—W każdym powiecie iest sąd pokoiu, magistratura odpowiadaiąca charakterowi narodu, który oddawna przed innemi chlubił się sądami polubownemi. Obywatele na seymikach wybieraią z pomiędzy siebie kandydatow ufnością zaszczyconych: z tych Król mianuie trzech na Sędziego, Podsędka, i Pisarza pokoiu. Ci przyiaciele ludzkości, prawdziwi z powołania synowie oyczyzny, bez płatnie pracuią nad zgodzeniem spraw, odbieraiąc nadgrodę w uczuciu wnętrznem dobrego uczynku i w znakach honorowych, któremi Król ozdabia tych, którzy naywięcey spraw pogodzą. Sędzia pokoiu iest prezesem sądu, rad i opiek familiynych, zastępcą marszałka seymikowego, doziera aktow stanu cywilnego, karności i policyi sądowey: ma stopień sędziego appallacyynego. Podsędek iest zastępcą Sędziego, i nadto do niego należy godzenie spraw nieprzenoszących wartości 300 frankow. Pisarz pomaga spisywać ugody. Pod powagą sędziego pokoiu zawarta ugoda niepodlega ruinie chybaby, co trudno przewidzieć, uchybił Sędzia i zasłużył sam na skargę. Rozprawa w tym Sądzie za iednym pozwem i aktoratem następuie bez żadney inney formalności.

W każdym departamencie iest Trybunał złożony z Prezesa, Prokuratora królewskiego, 6 Sędziow, Pisarza, Podprokuratora, 5 Assesorow i Podpisarza, dożywotnie swoy urząd pełniących. Trybunał ma dozor nad wszystkiemi sądami spornemi powiatowemi, nad notariatami i nad radami familiynemi. Porządku sądu i kassy dostrzega Prezes, za wierność decyzyi i aktow odpowiada Pisarz. Trybunał nikogo nie pociąga do sprawy. Powod pozywa stronę przeciwną przez Burgrabiego, obiera patrona, ten komunikuie stronie papiery i nawzaiem ie odbiera, potym obie strony przesyłaią akta Prokuratorowi dla przygotowania wnioskow. Strona wynosi w xięgach Pisarza wpis czyli aktorat. Z porządku wpisow sprawa przychodzi, odbywa się przez patronow głośno, Prokurator od siebie przekłada wnioski. Potym Trybunał decyduie lub ustęp nakazuie, i po napisaniu wyroku ony publicznie ogłasza. Burgrabiowie exekwuią dekret, kiedy nie zaydzie appellacya do Sądu nieodzownego w Stolicy będącego, którego skład i forma podobne do Trybunału. Tenże Trybunał rozsądza sprawy handlowe, póki nie będzie ustanowiony Trybunał handlowy. W imieniu obłąkanych lub niemaiących zmysłow czyni Prokurator.

W Warszawie na całe xięstwo, oprócz Sądu appellacyynego, iest Sąd kassacyyny w Radzie stanu, ktora niedecyduiąc rozbiera przyniesioną przed się skargę; odrzuca ią ieżeli znaydzie nieprawną, przymuie ieżeli słuszna, wytyka błędy wyroku, drukiem swoie zdanie ogłasza, i do tego rodzaiu Sądu odsyła, w iakim zaszedł wyrok skasowany — Minister sprawiedliwości odbiera uwagi i postrzeżenia o przypadkach nieprzewidzianych, prawem nieobiętych i one do rozwiązania Króla przedstawuie—

Władzę wykonawczą czyli policyą reprezentuią, Burmistrz lub Wóyt w gminie, komendant placu w okręgu, Podprefekt w powiecie, Prefekt w departamencie. Dozor naywyższy w xięstwie należy do ministra policyi. Przewinienia, występki zbrodnie należą 1przod do iuryzdykcyi wóytow i burmistrzow reprezentuiących policyą sądową z władzą rozciągnienia kary na 30 złch i 5 dni więzienia; 2re do Policyi poprawczey złożoney z podsędka i pisarza kryminalnego połączoney zSądem pokoiu, z władzą karania 5cioletnim więzieniem, 3cie do Trybunałow kryminalnych po 2 departamenta obeymuiących z władzą karania śmiercią. Ten trybunał składa się z Prezesa, Prokuratora królewskiego, 2 sędziow, Assessora i Pisarza. Skarga i obrona w tych sądach iest głosna i publiczna ażeby powszechność świadkiem była wymiaru sprawiedliwości. Prokurator naznacza obrońcę dla obwinionego.

WILNO d. 3. Września. Na sessyi Rady Jmperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego d. 1. Wrzesnia roku idącego 1810 wybrani zostali na szescio-letnią edukacyą na fun duszu s. p. Biskupa Pilchowskiego; z liczby podanych sierot ze stanu szlacheckiego, iako niemaiących w życiu oboyga rodziców i bez żadnego funduszu zostaiących: Jan Eysymont, Jan Kołyszko, Michał Rodziewicz, i Ludwik Kamiński, zestanu zaś mieyskiego Antoni Połubiński, Jacek Szostak także niemaiący wżyciu oboyga rodzicow i Józef Kardzieiewski, będący przy Matce ubogiey owdowiałey. Uwiadamiaią się przeto maiący staranie o pomienionych sierotach, aby z dowodami usprawiedliwiaiącemi prawdziwe ich ubostwo, sieroctwo stan i wiek w kancellaryi Uniwersytetu one stawili.

Jak potrzebna iest wiadomość powszechna Ukazow, Postanowień i Rozrządzeń naywyższey Władzy, znaią wszyscy właściciele i prawuiący się. Znaiomość dostateczna Ukazow iest pierwszym srzodkiem doskonałego ich zachowania. Ukazy opisuiące naturę dóbr duchownych i skarbowych, oraz ich stosunki z obywatelskiemi maiątkami, stanowiące poszliny od aktow darownych, przedażnych, cenę papieru na wexle obligi i prawa na ziemię, przeznaczaiące porządek processu i przenosu appellacyi w sprawach, postanowienia o powinuościach rekrutskich podatkowych i wszystkie inne od Naywyższego Rządu wychodzące, nader są ważne, i przeto Redaktor przedsięwzioł dla wygody publiczności, one gazetą ogłaszać. Aże to wolnem nie było JW. Generał od Infantnryi Gubernator woienny Litt: i orderow kawaler Goleniszczew Kutuzow raczył przedstawić, i zyskawszy Naywyższe JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI pozwolenie, donieść o tym Redaktorowi. Przedsiębierze więc Redaktor wszystkie srzodki ażeby mógł od Nowego roku ciągle ogłaszać tak wychodzące ustawy i przy Senacie drukuiące się, iakoteż i uprzednie przedrukować. O formie i kształcie, iaki się ułoży, później będzie doniesionym.

JP Jan Petri przybyły przed kilku dniami do Wilna z Warszawy ofiaruię służbę swoię Przew: Publiczność, wdawaniu lekcyi w ięzyku francuskim lub niemieckim w miescie lub na wsi. Mieszka za Ostrą Bramą w kamienicy Frolanda pod N, 255.